

Sygn. akt I Ca 282/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aneta Sudomir - Koc
Sędziowie:	SO Mariusz Nazdrowicz (spraw.) SO Lucyna Samolińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Małgorzata Dybowska-Pyrek

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2017 r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem M. Ż., E. Ż., R. Ż.,
i Skarbu Państwa- Starosty (...)

o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Radziejowie

z dnia 23 czerwca 2016 roku, sygnatura I Ns 428/15

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Radziejowie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Mariusz Nazdrowicz SSO Aneta Sudomir – Koc SSO Lucyna Samolińska

Sygn. akt I Ca 282/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Radziejowie oddalił wniosek (...) S.A. w G. (rozpatrywany w postępowaniu z udziałem M. Ż., E. Ż., R. Ż. i Skarbu Państwa – Starosty (...)) o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu, zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestników postępowania E. Ż. i M. Ż. solidarnie kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego

w R.) kwotę 3142,36 zł tytułem wyłożonych tymczasowo kosztów sądowych. U podstaw tego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna:

Na działce nr (...) linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV została wybudowana w 1981 roku, podobnie jak linia średniego napięcia 15 kV i słupowa stacja transformatorowa SN/nn (...) (...). Na działce (...) linie napowietrzna niskiego (0,4 kV) i średniego (15 kV) napięcia zostały wybudowane w 1981 roku. Na działce (...) linia napowietrzna niskiego napięcia (0,4 kV) wybudowana została w 1965 roku. Linia napowietrzna średniego napięcia 15 kV oraz słupowa stacja transformatorowa SN/nn (...) (...) wybudowane zostały w 1981 roku. Aktualnie działki nr (...) są własnością uczestnika postępowania R. Ż., zaś działka nr (...) jest współwłasnością (na zasadach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej) M. i E. małż. Ż.. Na działce (...) znajdują się 3 słupy: 1 pojedynczy i 2 podwójne podtrzymujące linię 0,4 kV, a ponadto 1 słup podwójny podtrzymujący linię średniego napięcia, na którym znajduje się stacja transformatorowa. Na działce (...) usytuowane są 3 słupy (2 pojedyncze i 1 podwójny) podtrzymujące linię niskiego napięcia, a nadto 2 słupy (1 pojedynczy i 1 podwójny) podtrzymujące linię średniego napięcia. Natomiast na działce (...) usytuowanych jest 6 słupów (4 pojedyncze i 2 podwójne) podtrzymujące linię niskiego napięcia oraz 1 słup podwójny podtrzymujący linię średniego napięcia, na którym znajduje się stacja transformatorowa.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych (w ocenie Sadu I instancji bezspornych) wnioszek zdaniem tego Sądu nie zasługiwał na uwzględnienie. Przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (tj. daty wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku) o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 116, p.731) nie było prawnej możliwości nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu, gdyż nie istniała taka instytucja prawna. Gdyby nawet stanąć na odmiennym stanowisku to (...) S.A. nie wykazał faktu przeniesienia posiadania urządzeń przesyłowych przez swoich poprzedników prawnych – Sąd meriti wyraził przy tym zapatrywanie, że niedopuszczalne jest zaliczenie posiadania wykorzystanego przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem 1 lutego 1989 roku do okresu potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez następcę prawnego tego przedsiębiorstwa.

Apelację od tego postanowienia wniósł wnioskodawca zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (wskutek uznania, że nie wykazał przeniesienia posiadania) oraz naruszenia szeregu przepisów proceduralnych oraz prawa materialnego. Powołując się na powyższe skarżący domagał się zmiany kwestionowanego orzeczenia i uwzględnienia wniosku ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacji nie sposób odmówić słuszności i zasadny okazał się jej wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Niezależnie od podniesionych zarzutów apelacyjnych w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że mimo przyjęcia w kodeksie postępowania cywilnego modelu apelacji pełnej, co między innymi oznacza, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania merytorycznego w dalszym ciągu ma ono także charakter kontrolny (wyroki Sądu Najwyższego: z 16 maja 2006r.

I PK 210/05 nie publ.; LEX nr 197171 i z 6 lipca 2011r. I CSK 67/11 nie publ.;LEX nr 970061). Oznacza to przede wszystkim konieczność oceny prawidłowości zaskarżonego postanowienia. Kontrola instancyjna jest możliwa jednak tylko wówczas, gdy Sąd wyższej instancji zna podstawę prawną kwestionowanego orzeczenia oraz przesłanki

i motywy przyjęte przez Sąd, który wydał to orzeczenie. W związku z tym w judykaturze przyjmuje się, że brak uzasadnienia albo rażące luki stoją na przeszkodzie kontroli instancyjnej i na ogół powodują konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 18 marca 2011r. III CZ 10/11 nie publ.; LEX nr 1318395 i dalsze wskazane tam orzecznictwo

z lat trzydziestych XX – wieku, wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2007r. V CSK 151/07 „Monitor Prawniczy” 2007/17/930, LEX nr 291767). Z kolei w doktrynie prezentowany jest pogląd, że podstawą prawną wspomnianej decyzji procesowej jest

w tym przypadku nieważność postępowania wynikająca z art.379 pkt 5 kpc i art.383 § 2 kpc (P. Telenga: „Komentarz aktualizowany do art.327, art.330 kodeksu postępowania cywilnego”. LEX teza 1 do art.328 kpc.)

Tego typu sytuacja wystąpiła w rozpoznawanej sprawie, gdyż uzasadnienie postanowienia z 23 czerwca 2016r. nie odpowiada wymogom określonym w art.328 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. W sposób jednoznaczny wynika z niego jedynie, że Sąd a quo (choć jak zaznaczył odniósł się do tego jedynie marginalnie)

w ogóle zanegował możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Pozostawiając w tym momencie kwestię tą na uboczu i przyjmując bez szerszej analizy, że jest stanowisko błędne to niewątpliwie

w świetle powyższego uzasadnienia nie wiadomo kto wniósł urządzenia przesyłowe na nieruchomości będącej obecnie własnością małż. Ż. i R. Ż. (choć naturalnie jest to okoliczność drugorzędna), ale przede wszystkim jakie osoby po tym czasie władają faktycznie przedmiotową nieruchomością korzystając z niej w określony sposób. Dotyczy to zarówno podmiotów sprawujących wspomniane władztwo do 31 stycznia 1989 r. jak i po tej dacie. W tym ostatnim przypadku brak jest jakichkolwiek ustaleń faktycznych odnośnie poprzedników prawnych wnioskodawcy i podstaw prawnych tego następstwa. Siłą rzeczy brak wskazanych ustaleń nie pozwalał na rozważanie – choć oczywiste było to niezbędne – czy zaistniały obie przesłanki z art.336 kc składające się na pojęcie posiadania (posiadanie służebności jest posiadaniem zależnym – z bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lipca 2015r. IV CSK 636/14 nie publ., LEX nr 1816576 i dalsze wskazane w uzasadnieniu tego orzeczenia judykaty). Zakładając przez moment hipotetycznie, że posiadanie takie miało miejsce i było wykonywane do 31 stycznia 1989r. przez Skarb Państwa lub przedsiębiorstwo państwowe (kwestia ta będzie przedmiotem dalszych rozważań) to w stosunku do służebności posiadanej od 1965 – jak trafnie wskazuje skarżący – przy obliczeniu terminu zasiedzenia należy uwzględnić treść przepisu art. XLI § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. „Przepisy wprowadzające kodeks cywilny” (Dz. U. Nr 16, p.94 ze zm.).Przyjmując – tak jak to zrobił Sąd meriti – istnienie złej wiary oznaczałoby to, że termin zasiedzenia upłynąłby 1 stycznia 1986 roku. Osobą nabywającą w ten sposób wspomniane prawo rzeczowe ograniczone byłby Skarb Państwa (uchwała Sądu Najwyższego z 22 października 2009r. III CZP 70/09 opubl. OSNC 2010/5/6 postanowienie tego Sądu z 12 lutego 2015r. IV CSK 280/14 nie publ., LEX nr 1660670 i dalsza przywołana tam judykatura). Zupełnie jednak nie wiadomo – cały czas zakładając spełnienie przesłanek prowadzących do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu – dlaczego wniosek w tej części miałby podlegać w takim razie oddaleniu. Nie wchodziło tu przecież w grę jakiekolwiek doliczenie do czasu posiadanie przez Skarb Państwa posiadania jego poprzednika i brak jego wykazania. U podstaw takiego rozstrzygnięcia musiały leć więc inne przyczyny, ale nie zostały one wyartykułowane. Niemożliwym jest więc ocena rozumowania Sądu a quo i jakakolwiek kontrola jego poprawności.

Oddalając wniosek Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawca nie wykazał przeniesienia posiadania. Oczywiście także i tutaj niezbędne są wskazane wyżej ustalenia faktyczne i rozważania Sądu odwoławczego wobec ich braku mogą mieć tylko charakter teoretyczny.

Należy je rozpocząć od przypomnienia, że w orzecznictwie odnośnie tego, czy przedsiębiorstwa państwowe w okresie obowiązywania art.128 kc mogły być posiadaczami samoistnymi bądź zależnymi nieruchomościami wykształciły się dwa odmienne stanowiska. Zgodnie z pierwszym przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie do 1 lutego 1989r. za posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z: 25 stycznia 2006r. I CSK 11/05 nie publ., LEX nr 181257 , 10 kwietnia 2008r. IV CSK 21/08 nie publ., LEX nr 398485 , 10 lipca 2008r.II CSK 73/08 nie publ., LEX nr 461735, 11 grudnia 2008r. II CAK 314/08 nie publ., LEX nr 490513 , 16 września 2009r. II CSK 103/09 nie opubl., LEX nr 53506096 i z 6 września 2013r. V CSK 440/12 nie publ., LEX nr 1391378).

Drugi kierunek zakłada, że nie ma podstaw do przyjęcia, że posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwa państwowe przed uchyceniem art. 128 kc nie było posiadaniem i nie mogło prowadzić do zasiedzenia (np. wyroki Sądu Najwyższego z: 31 maja 2006r. IV CSK 149/050 nie publ., LEX nr 258681 , 8 czerwca 2005r. V CSK 680/04 nie publ., LEX nr 180843 , 10 maja 2013r. I CSK 495/12 nie publ., LEX nr 1365592, 15 stycznia 2009r. I CSK 333/07 OSNC – ZD 2009/4/15 oraz postanowienia tego Sądu z: 17 grudnia 2008r. I CSK 171/08 OSNC 2010/1/15, 12 stycznia 2012r.

IV CSK 183/11 nie publ., LEX nr 1130302 i uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego – zasady prawnej – z 18 czerwca 1991r. III CZP 38/91 OSNC 1991/10-12/118).

Nie są to kontrowersje wyłącznie o charakterze teoretycznym, ale przede wszystkim mają istotne znaczenie praktyczne, zwłaszcza dla kwestii zaliczenia posiadania potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniach postanowień z 20 stycznia 2015 r. V CSK 26/14 ni publ., LEX nr 1648193 i z 12 lutego 2015r. IV CSK 208/14 nie publ., LEX nr 1660670 opowiedzenie się za pierwszym ze wspomnianych poglądów oznacza niedopuszczalność zaliczenia posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe wykonywanego przed datą 1 lutego 1989r.; możliwe jest natomiast wówczas doliczenie posiadania Skarbu Państwa, ale pod warunkiem jego przeniesienia, które oczywiście trzeba udowodnić. W drugim natomiast przypadku ma miejsce kontynuacja posiadania tej samej służebności przez następujących po sobie jej posiadaczy i ich posiadanie podlega zaliczeniu, o ile tylko nie budzi wątpliwości następstwo prawne pomiędzy kolejnymi osobami prawnymi władającymi liniami przesyłowymi.

W tym miejscu niezbędne jest podkreślenie, że jeżeli z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że w okresie biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, a łączny czas posiadania obecnego posiadacza i jego poprzednika prowadzi do zasiedzenia to doliczenie okresu poprzednika Sąd powinien uwzględnić z urzędu i nie jest w tym zakresie związany żądaniem wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 20 lutego 2013r. III CSK 156/12 nie publ., LEX nr 1314357). W rozpatrywanej sprawie mimo obowiązku działania we wskazanym zakresie z urzędu Sąd I instancji powinien kwestię tą dokładnie przeanalizować także w świetle twierdzeń wniosku, skoro (...) S.A. w G. wyraźnie okoliczność tą akcentował (k.15v – 17). Podzielając pierwszą z zaprezentowanych wyżej koncepcji Sąd meriti zupełnie pominął znaczenie dla rozstrzygnięcia decyzji z 8 marca 1996r. (...), k. 84-85. Nie uczynił ją podstawą swoich ustaleń faktycznych nie wyjaśniając swojego stanowiska w tej materii. Tymczasem decyzja wydania na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z 29 września 1990r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami

i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79.P.464 ze zm.) może mieć zasadnicze znaczenie dla uznania istnienia dokumentu stwierdzającego przeniesienie posiadania,

o którym mowa w art.348 kc (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 maja 2007r. I CSK 64/2007 nie publ., LEX nr 286763, października 2011r. V CSK 502/10 nie publ., LEX nr 1096048 i z 20 września 2013r. II CSK 10/13 nie publ., LEX nr 1386028 oraz uzasadnienie postępowania Sądu Najwyższego z 6 marca 2015r III CSK 192/14 nie publ., LEX nr 1666021). Wobec braku niezbędnych ustaleń nie jest możliwa ocena –

w razie przyjęcia przeciwnego zapatrywania – czy doszło do następstwa prawnego między kolejnymi podmiotami posiadającymi linie przesyłowe, co jest wystarczające do zaliczenia posiadania.

Ze stwierdzonym uchybieniem ściśle łączy się kwestia nierozpoznania istoty sprawy, co ma miejsce – najogólniej mówiąc – wówczas gdy Sąd nie rozpoznaje merytorycznie zgłoszonego żądania (nie bada jego materialnej podstawy). W orzecznictwie wskazuje się przy tym (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2012r. I CZ 168/12 opubl. OSNC 2013/5/68, z 21 sierpnia 2013r. II CZ 26/13 nie opubl., LEX nr 1375152, z 13 lutego 2014r. V CZ 3/14 nie publ., LEX nr 14443444, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 29 maja 2014r. V CZ 34/14 nie publ., LEX nr 1504592) że pojęcie

„nierozpoznania istoty sprawy” w postępowaniu nieprocesowym musi być ujmowane odpowiednio, z uwzględnieniem specyfiki danej kategorii spraw podlegających rozpoznaniu w tym trybie. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi również

w sytuacji, w której Sąd I instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej

o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i w sprawie zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego

z 7 października 2015r. I CZ 68/15 nie publ., LEX nr 1930435). Skorzystanie w takim wypadku z możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przez Sąd odwoławczy godziłoby w zasadę dwuinстанcyjności postępowania sądowego, zagwarantowaną

w art.176 Konstytucji (zob. liczne orzecznictwo przywołane w uzasadnieniu postępowania Sądku Najwyższego I CZ 68/15 oraz postanowienie tego Sądu

z 22 maja 2014r. IV CZ 26/14 nie publ., LEX nr 14800062). W sprawach

o stwierdzenie nabycie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu przez zasiedzenie (podobnie jak i przy stwierdzeniu zasiedzenia służebności gruntowej) przesłankami zasiedzenia są posiadanie i upływ czasu (o jego długości decyduje kwalifikacja charakteru tego posiadania – czy było w dobrej czy złej wierze). Nakłada to na Sąd obowiązek w ramach pierwszej z nich zbadania wszystkich elementów składających się na treść tego pojęcia, w tym doliczenie posiadania. Tego

w rozpatrywanej sprawie zabrakło, co skutkować musiało przyjęciem już choćby z tej przyczyny zaistnienia nierozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art.386 § 4 kpc w zw. zw. art. 13 § 2 kpc. Wielokrotnie była już wcześniej mowa o braku koniecznym do rozstrzygnięcia sprawy ustaleń faktycznych, co również wskazuje na sytuację przewidzianą w dyspozycji przedmiotowego przepisu.

Warto w tym miejscu zasygnalizować, że powyższe argumenty podzielił Sąd Najwyższy między innymi w postanowieniach z 22 lutego 2017r. IV CZ 112/16, IV CZ 113/16, IV CZ 114/16 nie publ., gdzie Sąd Okręgowy we Wrocławku

z takich samych przyczyn uchylił postanowienia Sądu Rejonowego w Radziejowie (uzasadnienia Sądu Rejonowego w tożsamych rodzajowo sprawach były praktycznie identyczne jak w rozpatrywanym przypadku) i na które to postanowienia wniesiono zażalenia, które zostały oddalone.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd meriti dokona ustaleń faktycznych umożliwiających prawidłowe rozpoznanie sprawy i sporządzi przy tym uzasadnienie diametralne różniące się od uzasadnienia kwestionowanego orzeczenia.

Jak już wspomniano Sąd I instancji jako uboczną przyczynę oddalenia wniosku powołał się na brak podstaw normatywnych uniemożliwiających a priori jego uwzględnienie. Trudno jednak oprzeć się wrażeniu, że w rzeczywistości był to zasadniczy i jedyny powód wydanego rozstrzygnięcia, choć nadano mu marginalny charakter. Z zapatrywaniem tym nie sposób się zgodzić. W orzecznictwie za ugruntowane i jednolite można uznać stanowisko o dopuszczalności nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści dopuszczającej służebność przesyłu

(z wyjątkowo bogatego orzecznictwa tytułem przykładu można wymienić wyroki

i postanowienia tego Sądu: z 19 maja 2004r. III CK 496/02 nie publ., LEX nr 152776,

z 11 marca 2015r. II CK 489/04 nie publ., LEX nr 301735, z 31 maja 2006r. IV CSK 149/05 nie publ., LEX nr 258681,

z 8 września 2006r. II CSK 112/06 nie publ., LEX

nr 139240, z 4 października 2006r. II CSK 119/06 nie publ., LEX nr 447190,

z 10 lipca 2008r. III CSK 73/08 nie publ., LEX nr461 735, z 7 listopada 2008r.

II CSK 326/08 nie publ., LEX nr 1130159, z 12 grudnia2008r. II CSK 389/08 nie publ., LEX nr 484715, z 5 czerwca 2009r. I CSK 392/08 nie publ., LEX

nr 578032, z 22 lipca 2010r. I CSK 606/09 nie publ., LEX nr 737248, z 6 lipca 2011r.

I CSK 157/11 nie publ., LEX nr 1050400, z 26 lipca 2012r. II CSK 752//11 nie publ., LEX nr1218185 oraz uchwały: z

7 października 2008r. III CZP 89/08 nie publ., LEX nr 458125 7 sędziów Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2011r. III

CZP 10/11 OSNC 2011/12/129, z 22 maja 2013r. III CZP 18/13 OSNC 2013/12/139 i z 27 czerwca 2013r. III CZP 31/13

niepubl., LEX nr 1324958). Niejako ukoronowaniem tej linii orzeczniczej jest uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 8

kwietnia 2014r. III CZP 87/13 opub. OSNC 2014/7-8/68, w której Sąd Najwyższy zapatrywanie to – choć wywołujące w

doktrynie krytyczne oceny – w pełni podzielił. Sąd Okręgowy we Wrocławku również je akceptuje, czemu dał już wyraz

min. w uzasadnieniach postanowień z 24 stycznia 2013r. I Ca 270/12, z 27 września 2013r. I Ca 149/13 i z 13 marca

2013r. I Ca 256/13 i z 5 marca 2015r. I Ca 218/14. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd a quo będzie związany

powyższym poglądem (art.386 § 6 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc).Trzeba tutaj podkreślić, że również z tego powodu

doszło do nierozpoznania istoty sprawy w podanym wyżej znaczeniu. Wychodząc z błędnego założenia Sąd Rejonowy

w Radziejowie w istocie uchylił się od zbadania przesłanek warunkujących stwierdzenie zasiedzenia przedmiotowej

służebności. Sytuacja jest tutaj zbliżona do tej, gdy Sąd uwzględnia zarzut niweczący żądanie objęte wnioskiem przy

braku ku temu uzasadnionych podstaw, a co prowadzi do nierozpoznania istoty sprawy

(postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2013r. II CZP 26/13 nie publ., LEX

nr 1375152).

W zaistniałej sytuacji procesowej nie byłoby celowe odnoszenie się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji. Warto jednak zasygnalizować

w kontekście zarzutów związanych z wystąpieniem po stronie wnioskodawcy złej wiary, że do obalenia domniemania wyrażonego w art.7 kc może dojść nie tylko

w wyniku inicjatywy dowodowej uczestników postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślono, że fakty domniemane powinny podlegać ocenie w kontekście wszystkich zebranych w sprawie dowodów, niezależnie od tego, która ze stron wniosowała o przeprowadzenie dowodu. Nie jest również wyłączone stosowanie domniemań faktycznych, jeśli byłyby do tego podstawy (pr. postanowienie Sądu Najwyższego z: 20 kwietnia 1994r. I CRN 44/94, OSNC 1994 Nr 12, poz.245;

z dnia 7 października 2010r.; IV CSK 152/10, LEX nr 707912 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1997r. II CKN 378/97, OSP 1998, nr 6, poz.111

i z dnia 7 maja 2014r. II CSK 472/13, Legalis). Inaczej mówiąc obalenie wspomnianego domniemania może być wynikiem przeprowadzonego postępowania dowodowego. Wyraźnie trzeba przy tym rozróżniać ciężar dowodzenia od oceny, czy w zależności od wyników postępowania dowodowego w danej sprawie domniemanie dobrej wiary zostało in concreto obalone. W przywołanym postanowieniu II CSK 472/13 Sąd Najwyższy podkreślił ponadto, że domniemanie z art.7 kc może wzruszyć dowód, że posiadacz w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesłał wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o tym, że narusza swoim zachowaniem prawo innej osoby. Takim dowodem może być stwierdzenie braku własnego tytułu posiadacza uprawniającego do wejścia na cudzy grunt czy korzystanie z niego w określonym zakresie. Nawiązał tym samym do ugruntowanego orzecznictwa (przykładowo wyroki Sądu Najwyższego z : 25 listopada 2008r. II CSK 346/08 nie publ., LEX nr 484714, z 3 kwietnia 2009r. II CSK 400/08 nie publ., LEX nr 607253, z 24 lipca 2009r. II CSK 121/09 nie publ., LEX nr 686359, z 17 marca 2010r. II CSK 439/09 nie publ., LEX nr 738477 i postanowienia tego Sądu z 6 września 2013r. V CSK 440/12 nie publ., LEX nr 1391378) zgodnie z którym zajęcie cudzej nieruchomości i umieszczenie na niej urządzeń energetycznych bez tytułu prawnego jest równoznaczne ze złą wiarą. W razie opowiedzenia się przez Sąd meriti za tym kierunkiem orzecznictwa konieczne będzie przyjęcie istnienia po stronie zakładu energetycznego (jego poprzedników prawnych) złej wiary.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy we Włocławku na podstawie art.386 § 4 kpc w zw. z art.13 § 2 kpc orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o przepis art.108 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

SSO Mariusz Nazdrowicz SSO Aneta Sudomir – Koc SSO Lucyna Samolińska